VOORWOORD PTA SCHOOLJAAR 2026/2028

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING cohort: 2026– 2028, leerjaar 3 en 4 VMBO

1. VOORAF

Dit is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor leerjaar 3 & 4, cohort 2026- 2028, voor de basisberoepsgerichte (BBL)- kaderberoepsgerichte-(KBL) en theoretische (TL) leerweg van het Lentiz Geuzencollege, Geuzenplein 1, Vlaardingen. Het programma PTA-cohort 2026- 2028 is belangrijk voor de leerlingen in het examentraject, ouders/verzorgers, docenten en inspectie. Het PTA informeert over hoe we samen invulling geven aan het eindexamentraject VMBO op het Geuzencollege. Dit PTAoverzicht kan niet los worden gezien van het examenreglement. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de website en naar examenblad.nl.

<u>Schoolexamen (SE)</u>

Al in de derde klas begint de leerling aan het examenprogramma. Aan het begin van het derde leerjaar krijgt de leerling het examenreglement en het PTA uitgereikt. In het PTA staat vermeld wat er getoetst wordt voor ieder vak per periode.

> PTA = Programma van Toetsing en Afsluiting; deze toetsen tellen wel mee voor het schoolexamen.

Alle toetsen in leerjaar 3 (zowel voortgangstoetsen als PTA) tellen mee voor de overgang naar leerjaar 4. Overgangscriteria die gehanteerd worden zijn te vinden op de website.
PTA-toetsen zijn onderdeel van het schoolexamen en de hiervoor behaalde cijfers gaan mee van leerjaar 3 naar leerjaar 4. In leerjaar 4 zijn alle toetsen onderdeel van het schoolexamen en dus PTAtoetsen.

Verschillende toetsvormen:

- SO- Schriftelijke Overhoring
- PO- Praktische Opdracht
- MO- Mondelinge Opdracht
- HD- Handelingsdeel

Voordat de leerling mee mag doen aan het Centraal Schriftelijk Eindexamen (CS(P)E, moeten alle onderdelen van het schoolexamen (PTA) zijn afgerond.

De leerstof van het examenprogramma BBL, KBL en TL van het VMBO is op het Geuzencollege verdeeld over de leerjaren 3 en 4. In dit voorwoord zult u verwijzingen lezen naar het examenreglement 2026-2028. De leerlingen krijgen in deze twee leerjaren te maken met toetsen en/of (praktijk)opdrachten die meetellen voor het eindexamencijfer (welke wordt ontvangen na afsluiting van het centrale eindexamen).

Is er iets in dit PTA onduidelijk en/of zijn er vragen? Ga dan met deze vragen naar de mentor, de vakdocent/examinator, de decaan of de ondersteuningscoördinator.

Wij wensen de leerlingen veel succes tijdens het examentraject.

De examencommissie Geuzencollege

2 ALGEMEEN

2.1 Verantwoordelijkheid

Het eindexamen wordt afgenomen onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur van de Lentiz Onderwijsgroep, de directeur en de examinatoren.

2.2 Functionarissen betrokken bij alle zaken om de examens heen:

Directeur-	Dhr. T.A. Nuijten
Examensecretaris-	Dhr. A. el Hahaoui
Examencommissie	Dhr. G. Vergouwe (voorzitter)
	Mevr. F. Özkuzugüdenli
	Mevr. C. Meerman
	Dhr. A. el Hahaoui
	Dhr. M. Telder

Examinatoren

De examinatoren zijn de docenten die belast zijn met het afnemen van het examen.

2.3 De leerwegen en de sectoren Het vmbo kent drie leerwegen:

- de theoretische leerweg (TL)
- de kaderberoepsgerichte leerweg (KBL)
- de basisberoepsgerichte leerweg (BBL)

Een leerweg is de route die een leerling volgt van de basisvorming naar het onderwijs dat aansluit op het voortgezet onderwijs. Binnen een leerweg kunnen verschillende sectoren aangeboden worden. De basisberoepsgerichte leerweg richt zich vooral op de praktijk en bereidt de leerlingen voor op de basisberoepsopleidingen (niveau 2) in het middelbaar beroepsonderwijs. De kaderberoepsgerichte leerweg richt zich ook op de praktijk en bereidt de leerlingen voor op de vak- en middenkaderopleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs (niveau 3 en 4). De theoretische leerweg richt zich vooral op het studeren en bereidt leerlingen voor op de vakopleidingen en de middenkaderopleidingen (niveau 3 en 4) in het mbo. Doorstroom naar de HAVO behoort ook tot de mogelijkheden.

2.4 Examens: het schoolexamen (SE) en het centraal (landelijke) examen (CE)

Het totale examen bestaat per vak of programma uit: - het schoolexamen én een centraal (landelijk) examen - óf uitsluitend uit een schoolexamen.

Daarnaast geldt een verplichte rekentoets op niveau 2F. Deze toets wordt afgenomen met één poging in het derde leerjaar en één poging in het vierde leerjaar. Voor de meeste vakken vormt het centraal examen samen met de schoolexamens de afsluiting van het onderwijs in de verschillende leerwegen van het vmbo. Met behulp van deze examens wordt onderzocht of de leerlingen in de leerjaren 3 en 4 de kennis en vaardigheden van de examenprogramma's voldoende beheersen.

Vakken met uitsluitend een schoolexamen

De volgende vakken uit het gemeenschappelijk deel kennen uitsluitend een schoolexamen:

- lichamelijke opvoeding (leerjaar 3 en leerjaar 4)
- kunstvakken 1 (CKV) (leerjaar 3 en leerjaar 4)
- maatschappijleer 1 (leerjaar 3 en 4)
- keuzevakken binnen de richtingen Z&W, D&P en E&O
- loopbaan, oriëntatie, ondersteuning en begeleiding (LOOB)

2.5 Het schoolexamen.
Het schoolexamen van alle vakken kan bestaan uit diverse onderdelen. De verdere invulling van deze onderdelen per vak staat in het tweede gedeelte van dit PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting).

- **schriftelijke en mondelinge toetsen** Het werk wordt beoordeeld aan de hand van een correctievoorschrift waarin mogelijke antwoorden en een puntenverdeling zijn opgenomen.

- **praktische opdrachten** Bij de praktische opdrachten worden zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf aan de kandidaat bekend gemaakte criteria middels cijfers. Naast deze grote praktische opdrachten kunnen bij ieder vak kleinere praktische opdrachten worden opgenomen. Hetgeen in het PTA bij de betreffende vakken vermeld staat. Nadere uitleg wordt door de betreffende vakdocenten gegeven.

- **handelingsopdrachten** Bij handelingsopdrachten gaat het om opdrachten waarvan per kandidaat door de examinator moet worden vastgesteld of deze naar behoren zijn uitgevoerd. Is dit laatste het geval dan wordt de handelingsopdracht afgevinkt. De beoordeling kan geschieden aan de hand van een vragenlijst die dan kan dienen als verantwoording van de handelingsopdracht. Met nadruk dient te worden opgemerkt dat het mogelijk is dat deze handelingsopdrachten als “naar behoren” worden afgevinkt terwijl het behaalde cijferresultaat toch onvoldoende kan zijn. De leerling heeft in een dergelijke situatie wel alle handelingen horende bij de handelingsopdracht verricht, echter de schriftelijke verwerking van deze handelingen door de leerling is dan toch onvoldoende gebleken.

– **het beoordelen van toetsen** door middel van cijfers. In leerjaar 3 worden (indien de resultaten uitgedrukt worden in cijfers) cijfers gegeven uit een schaal van cijfers oplopende van 1 tot en met 10 met de daar tussen gelegen decimalen. In deze schaal van cijfers komt aan de hele cijfers 1 tot en met 10 de volgende betekenis toe:

1 = zeer slecht 6 = voldoende
2 = slecht 7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende 8 = goed
4 = onvoldoende 9 = zeer goed 5 = bijna voldoende 10 = uitmuntend

door middel van woorden

Onvoldoende = 5,4 of minder
Voldoende = 5,5 - 7,4 Goed
= 7,5 – 10 - **Herkansingen**
Na elke toetsperiode heeft een leerling de kans om voor (maximaal) één (1) toets bij de AVO-vakken en voor één (1) toets bij de beroepsgerichte vakken een herkansing aan te vragen. In de diverse PTA’s is aangegeven welke toetsen er voor herkansing in aanmerking kunnen komen.

2.6 Het centraal examen (CE)
Het centraal examen kan bestaan uit een:

- centraal schriftelijk examen (CSE);
- combinatie van een centraal schriftelijk examen (CSE) en een centraal praktisch en schriftelijk examen (CSPE);
- landelijk digitaal flexibel examen (af te leggen op de computer) dat in de plaats komt van het centraal schriftelijk examen.

Het centraal examen wordt afgenomen in leerjaar 4 en daarom zal het PTA voor leerjaar 4 uitgebreide informatie hierover bevatten.

Nu hierover reeds het volgende: Voor de algemene vakken in de basisberoepsgerichte leerweg (BBL) en kaderberoepsgerichte leerweg (KBL) wordt het landelijk examen in principe alleen als digitaal flexibel examen afgenomen. Voor de beroepsgerichte programma's Dienstverlening en Producten (D&P), Zorg en Welzijn (Z&W) en Economie en Ondernemen (E&O) geldt dat er zowel voor de basisberoepsgerichte leerweg als ook voor de kaderberoepsgerichte leerweg een geïntegreerd centraal schriftelijk (CSE) en praktisch examen (CSPE) wordt afgenomen. Voor alle vakken in de theoretische leerweg (TL) geldt dat het landelijk examenprogramma gevolgd wordt. Dit betekent dat de dagen en tijden vaststaan en dat het examen schriftelijk afgelegd dient te worden.

2.7 Afwijkingen.
Naast de algemene examenbeschrijving, welke geldt voor alle vakken en programma's in alle leerwegen (de basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte en theoretische leerweg), staan specifieke of afwijkende zaken vermeld in het PTA bij de afzonderlijke vakken.

2.8 Beoordeling vakken CKV 1 en Bewegingsonderwijs (LO)

Bijzondere positie van de vakken CKV 1 en LO
Dit zijn vakken die alleen een schoolexamen (SE) kennen en waarvoor de leerlingen uiteindelijk geen cijfer op de cijferlijst krijgen, maar een eindkwalificatie "onvoldoende", "voldoende" of "goed". Behaalt de leerling de kwalificatie "voldoende" of "goed" niet, dan heeft hij het vak niet afgesloten en kan de leerling (ongeacht de uitkomst van de slaag en zakregeling) geen diploma ontvangen. Daarom is het vanaf het begin belangrijk alle aandacht aan deze vakken te schenken omdat de rol van deze vakken niet moet worden onderschat.

2.9 Cultureel Kunstzinnige Vorming 1 (CKV 1)
CKV wordt afgesloten op het eind van leerjaar 3 voor de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de theoretische leerweg (dit vak kent alleen een schoolexamen). CKV wordt niet afgesloten met een cijfer maar met een woordbeoordeling. Deze woordbeoordeling komt tot stand door een omzetting van het eindcijfer van leerjaar 3 (het 1e deelschoolexamencijfer) in een woordbeoordeling. 5,4 of lager = Onvoldoende 5,5 - 7,4 = Voldoende 7,5 - 10 = Goed

2.10 Bewegingsonderwijs (LO)
Ook hier geldt dat de beoordeling in cijfers gegeven wordt, maar dat, op momenten dat het deelschoolexamencijfer gegeven wordt dit cijfer door de examinator omgezet wordt in een woordbeoordeling. Dit is in leerjaar 4 op het eind van leerjaar 4. De overige rapportage in dit jaar geschiedt middels een cijferrapportage. Hierbij geldt: 5,4 of lager = onvoldoende 5,5 - 7,4 = voldoende 7,5 - 10 = goed.

2.11 Beoordeling vak maatschappijleer (PMV)
Maatschappijleer (PMV) wordt voor de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de theoretische leerweg afgesloten in leerjaar 4. Het dan behaalde cijfer is tevens het eindcijfer (het diplomacijfer).

2.12 Weging cijfers + kleine overhoringen.
Niet iedere toets/ opdracht weegt even zwaar. In het PTA staat aangegeven hoe de zwaarte is van een ontvangen cijfer voor een toets/opdracht. Tevens bestaat de mogelijkheid dat bij een vak kleine overhoringen worden gehonoreerd met een cijfer en meetellen bij het tot stand komen van het schoolexamencijfer. Indien hier gebruik van gemaakt wordt, staat dit bij het vak in de betreffende periode aangegeven en is het cijfer dat opgenomen wordt het gemiddelde van minimaal drie cijfers en is de wegingsfactor. Kleine overhoringen vanuit het PTO (Programma van Toetsing en Overgang) betreffen de lesstof die zonder vooraankondiging gehouden worden. De weging per toets/opdracht is ingevoerd in SOMtoday.

2.13 Rekenen
Kandidaten op het vmbo moeten verplicht een rekentoets maken. Het resultaat op de toets telt niet mee voor het behalen van het diploma. De leerling ontvangt een bijlage bij de diplomering waarop het resultaat van de rekentoets wordt vermeld.

2.14 Profielwerkstuk
De TL-leerlingen gaan een profielwerkstuk maken. In artikel 2.53 lid 3 Wet voortgezet onderwijs 2020 staat dat het een werkstuk is, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel. Het profielwerkstuk vmbo moet betrekking hebben op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt. Het profielwerkstuk vmbo wordt beoordeeld met ‘goed ’of ‘voldoende’ en wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren, zie artikel 3.14 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
Het profielwerkstuk is onderdeel van het schoolexamen en moet daarom zijn afgerond voor de start van het eerste tijdvak.

2.15 Keuzevakken
Een BBL en KBL leerling moet vier keuzevakken gekozen hebben in het examentraject. De school biedt elke periode een aantal keuzevakken aan die de leerling volgt. Elk keuzevak wordt afgesloten door middel van SO’s, MO’s, PO’s en HD. De vier cijfers worden bij elkaar opgeteld en gemiddeld. Dit gemiddelde telt mee voor de slaag- en zakregeling. Dit heet het combinatievakcijfer. (cBBKB).

3 BIJZONDERE INSTRUCTIES EINDEXAMENKANDIDATEN / ONREGELMATIGHEDEN

3.1 Instructies voor de eindexamenkandidaten
Elke leerling die deelneemt aan het centraal examen en het schoolexamen wordt in kennis gesteld van de "Instructies voor de eindexamenkandidaten" voor de zittingen van het centraal examen. In

leerjaar 3 wordt de leerling hierop voorbereid bij en middels de schoolexamens. Deze instructies hebben o.a. betrekking op:

- het beschikbaar moeten houden tot het eind van het schooljaar voor een mogelijk hernieuwd examen,
- welke hulpmiddelen gebruikt mogen worden,
- indien van toepassing: het te gebruiken gewaarmerkte papier,
- het mogen worden toegelaten tot het examen tot uiterlijk een half uur na aanvang van de toets (schriftelijk examen) of tot uiterlijk 15 minuten na aanvang van de toets (digitaal examen),
- het niet mogen verlaten van de zaal (het lokaal) zonder toestemming van de surveillant, (daaronder het niet mogen vertrekken gedurende het eerste uur en het niet mogen vertrekken gedurende de eerste 30 minuten van de examenzitting (digitaal examen))
- de gevolgen van geconstateerd bedrog vóór, tijdens of na een zitting van het centraal examen / landelijk digitaal flexibel examen,
- de gevolgen van het handelen in strijd met de voorschriften,
- wat te doen indien voor de aanvang van de examenzitting zich zeer bijzondere familieomstandigheden alsmede eigen ziekteverschijnselen voordoen
- wat de gang van zaken is indien een kandidaat onwel wordt tijdens een zitting
- het niet buiten het examenlokaal brengen van opgaven en aantekeningen voor het officiële einde van de examenzitting (schriftelijk examen), dan wel het geheel nooit buiten het examenlokaal brengen van welke aantekeningen dan ook (digitaal examen).

Deze regelingen staan in diverse protocollen, ter inzage op het Geuzencollege of op de website.

4 HET BEREKENEN VAN DE EINDCIJFERS VAN HET SCHOOLEXAMEN / CENTRAAL EXAMEN / EINDCIJFER

4.1 Het schoolexamen.

De examinator stelt het schoolexamencijfer vast. Dit omvat een cijfer voor kennis, inzicht, vaardigheid etc. van een kandidaat voor het vak voor het schoolexamen. Daarbij wordt een schaal gebruikt met cijfers lopend van 1 t/m 10, met de daartussen liggende cijfers in één decimaal indien in het vak tevens een centraal examen wordt afgelegd.
Het uiteindelijke gemiddelde in SOMtoday vormen samen het schoolexamencijfers (SE).

4.1.1 CKV 1 en Bewegingsonderwijs (LO)

Voor CKV 1 en het vak Bewegingsonderwijs vindt een eindbeoordeling plaats door middel van de woordbeoordeling "onvoldoende" ,"voldoende" of "goed" (zie ook 2.9, 2.10 en 2.11).

4.1.2 Het schoolexamen maatschappijleer (PMV)

Het vak maatschappijleer kent geen centraal examen (zie ook 2.11). Dientengevolge is het eindcijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer (diplomacijfer). Indien dit eindschoolexamencijfer eindigt op 1 decimaal dan vindt afronding op een geheel cijfer plaats waarbij een decimaal van 4 en minder naar beneden wordt afgerond en een decimaal van 5 en meer naar boven wordt afgerond.
In geval het gemiddelde eindigt op 2 decimalen of meer dan vindt afronding in stappen plaats zodat bijv. 5,45 eerst 5,5 wordt, en vervolgens 5,5 wordt afgerond op 6.

Met nadruk wordt hier gewezen op het feit dat dit een afronding is die alleen van toepassing is indien het vak alleen een schoolexamen heeft.

4.2 Het centraal examen.
De cijfers voor het centraal examen komen tot stand conform de regelgeving van het Eindexamenbesluit vwo-havo-vmbo. Onderdelen van de beroepsgerichte profielvakken (D&P, Z&W, E&O) en de keuzevakken (voor mavo betekent dit 2 verplichte keuzevakken en voor basis en kader betekent dit 4 verplichte keuzevakken) behoren altijd tot het PTA en dienen volledig afgerond te zijn voor aanvang van het Centrale Schriftelijke Praktijk Examen (CSPE).

De praktijkgerichte profielvakken en de keuzevakken starten in leerjaar 3 en worden afgesloten in leerjaar 4. De keuzevakken bieden mogelijkheden voor verdieping of verbreding. Als het keuzevak hoort bij het beroepsgerichte profiel waar de leerling voor heeft gekozen is dit verdieping. Als het keuzevak hoort bij een ander beroepsgericht profiel is dit verbreding. Dit noemen we een “crossover”.

4.2.1 Het eindcijfer
Voor alle leerwegen geldt dat het eindcijfer van het examen in gelijke mate wordt bepaald door het eindcijfer van het schoolexamen en het cijfer van het centraal examen. In formule: Eindcijfer = (1 x SE + 1 x CE) : 2. Bovendien moet gemiddeld een voldoende gehaald worden voor het centraal examen / landelijk digitaal flexibel examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde cijfer voor het CE lager is dan 5,50.

5 INDELING LEERJAAR 3 & 4

5.1 Leerjaar 3 is in drie deelperiodes onderverdeeld (schooljaar 2026-2027) De drie deelperiodes vormen samen het cijfer van de derde klas.
Deelperiode PTA1 Week 36 t/m 47:
Toetsweek 1 in week 48: begint op 25-11-2026 en eindigt op 27-11-2026.
De herkansingen van periode 1 vinden plaats op dinsdag 12-12-2026.
Voortgangsgesprek met ouders op donderdag 7 januari 2027.
Deelperiode PTA2 Week 49 t/m 8:
Toetsweek 2 in week 10: begint op 03-03-2026 en eindigt op 05-03-2027.
De herkansingen van periode 2 vinden plaats op dinsdag 16-03-2027.
Voortgangsgesprek met ouders op dinsdag 6 april 2027.
Deelperiode PTA3 Week 11 t/m 26:
Toetsweek 3 in week 27: begint op 30-06-2027 en eindigt op 02-07-2027. De herkansingen van periode 3 vinden plaats op dinsdag 13-07-2027.
De leerling heeft na elke tentamenweek het recht één tentamen van AVO-vakken te herkansen. BBL en KBL-leerlingen hebben daarnaast recht op het herkansen van een tentamen van het beroepsgericht vak.

Leerjaar 4 is in twee deelperiodes onderverdeeld (schooljaar 2026-2027) De twee deelperiodes vormen samen het cijfer van de vierde klas.

Deelperiode PTA1 Week 36 t/m 47:
Toetsweek 1 in week 48: begint op 25-11-2026 en eindigt op 27-11-2026.
De herkansingen van periode 1 vinden plaats op dinsdag 12-12-2026.
Voortgangsgesprek met ouders op donderdag 7 januari 2027.

Deelperiode PTA2 Week 49 t/m 8:
Toetsweek 2 in week 10: begint op 03-03-2026 en eindigt op 05-03-2027.
De herkansingen van periode 2 vinden plaats op dinsdag 16-03-2027. Voortgangsgesprek met ouders op dinsdag 6 april 2027.

Data verplichte rekentoets 2F voor lj3 en lj4 leerlingen:
Leerlingen krijgen twee mogelijkheden om de rekentoets voldoende te kunnen afronden. Eén mogelijkheid in het leerjaar 3 en één mogelijkheid in leerjaar 4. Deze data volgen.
Voor verdere informatie verwijzen we naar het examenreglement en examenblad.nl

6 AFMELDING WEGENS ZIEKTE E.D.
Afmelding wegens ziekte bij een schoolexamen / centraal examen

Wanneer een leerling wegens ziekte of andere vormen van overmacht verhinderd is een schoolexamen/centraal examen mee te maken, moet dit tijdig van tevoren door de ouders/verzorgers medegedeeld worden.
Tijdig houdt in: uiterlijk 's morgens op de betrokken dag, vóór de aanvang van de toets. De melding dient telefonisch gedaan te worden bij de receptie.
Vanzelfsprekend moet tijdens het gesprek uitdrukkelijk mededeling gedaan worden dat het om een ziektemelding gaat waarbij de leerling op die dag een schoolexamen heeft.

Ingeval van reglementaire absentie bij een schoolexamen heeft de leerling de kans om de toets op een ander moment in te halen. De vakdocent maakt hiervoor de nodige afspraken. Indien een toets niet gemaakt is voor het einde van de betreffende periode wordt de toets in de herkansingsperiode gemaakt. Het recht op een herkansing voor de betreffende toets vervalt dan.